

Cuventu funebrele

rostitu la inmormntarea studentelui din V. clase
gimnasiale in Blasiu,

Basilu Remu,

in Maiu 1858, de profesoriulu de clase si inmormntatoriulu lui, S. M—i.

Eara déca s'a apropiatu de cetate, éca scoteau unu mortu, fiulu unulu-nascutu alu mamei sale. Si mergundu s'a atensu de patu si a disu: Tene-rule, tie-ti dicu scóla! Luc'a V. 11, 13.

In acésta primavera frumoasa si plina de desfatari, candu natur'a tóta desteptanduse dintru unu somnu greu de iarna, ce se pareá a nu mai avé capetu*), — cu marire se inaltia din intunecosulu ei mormentu, cu puteri innoite si plina de veselie se apuca de o noua lucrare, de o noua activitate: atunci un'a dintre fiintiele ei cele mai nobili, curmanduise firulu lucrariloru pre acestu pamentu, descende cu trupulu in intunecosulu mormentu la unu repausu temporariu, ear' sufletulu i se ascende in patri'a cerésca, spre a incepe acolo o noua lucrare, spre a intreprende o noua activitate. Dens'a si a curmatu calea cea comune faptureloru pamentesci, si-si inderépta pasii pre alta cale destinata numai spiritelor, si de nece unulu dintra moritori pratisata.

Acésta fiintia noue tuturoru asemenea este, teneriloru scolari! consociulu vostru de litere si

*) Earn'a din an. 1858 a fostu tare aspra si lunga. —

amiculu vostru Basilu Remu scolariu in V. clase a gimnasiulu de aici, carele cu pucinu mai inainte disparendu din midiloculu vostru, s'a pregatitu a ve infaciaia acestu spectaculu tristu, la carele cu totii ne am adunatu.

Dupa o bóla scurta, abia numai de una septemana si doue dile, in etate de 19 ani cea mai frumoasa flore a vietiei sale, impartasitu cu cele sante lasá elu calea cea desfatata a sciintieloru, o lasá voue insi-ve a o percurge, ear' densulu trase la unu repausu temporariu numai, nu eternu, — nu, pentru ca destinatiunea lui este lucrarea, este continu'a activitate. Pasulu lui acest'a e numai spre a implini o lege a naturei, care e sadita in fiacarele insu, si din candu in candu-i sioptesce scurtele inse petrundietoriele sale cuvente: „Memento mori!“ Pasulu lui acesta e spre a se apropia mai curundu de scopulu prefriptu fiacaruia din noi; de care ne aduce aminte nu numai esemplulu repausatulu in Domnulu, ci tóte esemplele cele dese, si mai de tóte dilele. Aceste ne striga neincetatu cumca: „Serius aut ocius urna movebit,“ si ne destepta pre noi la lucrare, la activitate, aratandune ca: viati'a este scurta, eara artea lunga.

Deci si io cu ocaziunea acestei triste templari, carea pare-mi-se ca provedenti'a pentru voi o a alesu, si carei asemenea dela deschiderea mai noua a acestui gimnasiu nu s'a templat in locu*), mi-amu propusu a ve arata detorintiele ce le are fiacare omu in viatia, in genere; dupa aceea detorintiele ce le are unu studente, in specie. Despre cari etc.

*) Dela 1851 n'a muritu nici unu gimnasiastu aici in locu.

PARTEA I.

Omulu e nascutu si chiamatu in lume ca se lucreze, se se perfectiuneze. Pentru ca, se cercamu numai ca mintea noastră cea sanatoasă, au pôte-se intipui: ca una faptura asia nobile, asia de frumoasă esita din mana lui Ddieu, indiestrata cu cele mai alese facultati intielesuali precum este omulu, se stee cu manu-le sale cele indemantece in sinu, cu petiorele cele misicatioase locului, sesi astupe orechile, sesi inchidia ochii cari atotputintele creatoriu i-au asiediatu in partea cea mai inalta a corpului, ca numai cu o cautatura se cuprinda totu ce se afla in giuru-i. Ba nu, nicidecum; ci tocna din contra, vedemu ca omulu fiintia acesta alesa pre pamentu e destinata spre o lucrare de totu maretia; vedemu ca manu-le lui redica palatia grandiosa si monumente colosali, intru cari filii glorifica memori'a parentiloru sei; ochii lui nu se indetuleza cautandu numai la acestu rotogolu ori si catu de estensu ne se pare: ci elu strabate cu eli universulu, se incumeta a cercá in stele si in luna pre semenii sei, a descoperi si a descrie patri'a loru. Petiorele lui nu se marginescu numai la unu locu, ci strabatu desierturile, precurgu contienuturile si mesura oceanele, in catu intregu rotogolulu nostru, de si e binisioru estensu, lui totusi prea angustu i-se pare. Mintea lui cea agera nu se astempera numai cu ceea ce vede templanduse in tôte dilele inaintei, ci cautu cu seclii inderetu, cerca causele, combina cu aceste efeptele, si din tôte se nevoiesce a scôte adaverulu, carele este lumin'a mintiei. — Tôte aceste nu din alta cauza le face omulu, ci ca se si plinésca a sa chiamare ce o are in lume, adeca activitatea.

Insasi s. scriptura l'indemna pre omu la activitate, unde in cartea Facerei dice Ddieu celui de antaiu alu nostru protoparente: „Si ese dile se lucrezi,“ si earasi „Intru sudori'a faciei tale ti-vei castiga panea ta. — Cumca, mai incolo, omulu nu pôte fi neactivu in viati'a-si, ne arata si natur'a, carei parte constitutiva e si densulu.

Cautati numai la pamentu, mam'a noastră cea genuina, dupa ce elu primaver'a scapa de latuurile gerului, cum indata-si arata alui activitate produ-

cundu plante si érbe de tóta speci'a. Codrii inverdiescu, campii inflorescu, insectele se desamurtiescu, riurile — si capeta unu cursu mai rapede; tôte nesuescu spre lucrare, tôte spre asi plini alorlu chiamare, care este activitatea.

Voi teneri scolari! catra cari, mai cu séma, mi-am indereptatu acesta cuventare, voi cari dupa laudatulu sistemu alu studiorulu de acum, ati percursu si mai percureti din parte studiulu istoriei naturali, aduceti-ve aminte de acele parti, cari tracteaza despre Infusorii, in zoologia, si despre Alge, in botanica. Vedeti acolo, cum natur'a mam'anóstra cea buna nesuesce de a pururea spre activitate, si produce fiintie chiaru si acolo, unde se pare a fi intru acést'a tiermurita. Ce suntu acele pete colorite, ce se nascu pre obiectele organice si neorganice, pre pietre, si chiaru pre metale, cari naturalistii le insemna cu numirea de alge, decatu o nesuintia a naturei spre lucrare. Ce, mucedielele nascute pre mancarile stricate? de catu nesuintia naturei spre a produce fiintie noue, de si neperfecte.

Ce suntu multimea de monade nevedute, cari naturalistii cautandule cu ochii intr'armati le afla numai intru unu picuru de apa cu milliónele? de catu nevolienti'a naturei de a nu lasá acelu spatiu golu si inerte, ci alu implé cu fiintie vii, intocm'a precum sunt pline de pesci si alte vietati apatice, oceanele, marile si riurile. Versati o cantitate de apa pre unu stratu de pamentu séu pre nesce materii animalice au vegetative putreditiose, cautati apoi preste cateva minute cu unu ochianu la ele, si veti vedé cum natur'a in scurtu tempu a produsu acolo milie si millióne de fiintie numite de naturalisti infusorii, semnu apriatu alu productivitatii si alu nemarginitei ei activitatii. —

Paserile cerului, tôte vietatile mici si mari, cari le vedemu intru o continua misicare fiasicare, dupa lipsele loru, au arata aceste lene, arata nelucrare? Nu, nece de catu! Insasi animariulu celu mai leniosu pre pamentu Bradipulu, carele abia si numai dupa celu rumpe fómea se trage pre colinele Americi pene la vre-unu arbure frundiosu de care nu se desparte pene-lu despolia totu, tocm'a asia e de activu dupa sortea si natur'a lui propria, ca cea mai usiurea paserica, dupa natur'a ei considerata. Pomii din gradini, plantele ce acoperu dealurile

valile si toti campii, de si de sene nu se potu misca dintru unu locu intru altulu, nece au vreo simtire, ce cugetati? au dora numai pentru aceea se incarca de flori alese, frumoase si varianti; numai pentru aceea imbraca pamentulu intru unu ornamentu mai pre susu de cum era alu lui Solomonu dupa totu lucsulu celu fabulosu orientale, ca se desfateze numai ochii celoru ce cauta la densele? nu, departe se fia! ele desvolta prin acésta cea mai mare si misteriosa activitate, alu carei efectulu vedemu in productiunea a sute si milie de fructuri.

Acum déca tóta natur'a cu fapturele ei cele mai ordenari ni se infacisídiá noue ca activa; déca pamentulu pre care calcamu, materiële cele putrede si stricate, ba chiaru pietrile, si incesi metalele suptu anumite impregiurari ne se arata ca productorie, si pline de activitate: au omulu carele e formatu de creatoriulu diu miédiulu si simburele pamentulu, dupa cea mai de pre urma formatiune geologica, dice-vomu ca elu singuru póte ca se remana ía viatiasi neactivu? póte elu se-si smentéscá calea destinatiunei lui aici pre pamentu? mai verosulu atunci candu vedemu tóte artile si sciintiele prin alui nevointia desvoltanduse. Lasu ca respunsulu insive se vilu faceti, pentru ca in vresta sunteti, ca si orbulu din evangelia. Eu trecu la II-a parte a cuventarei mele.

(Capetulu va urma.)

ДЕСПРЕ КАПЕТЪЛЪ ЛЪМІІ.

(Капетъ дин Нрълъ тр.)

Ашадаръ ши ачестъ пъмънтъ, не каре локъимъ, нъ е де мошиë. Елъ ва трече, ши се ва сфържма, сакъ póте, къ ши къ тотълъ ва пері. Ши дакъ ар ши пері джисълъ длатре пенъмерателе мириаде де лъми а черівлъ челъи немърцинитъ, чине ва ситци періреа лъ? Елъ е знълъ динтре челе маі миці трънъри лъменшті, елъ нимака алтъ е, декътъ знъ гръвонцъ дн тотълъ чел немърцинитъ алъ знверсълъи! Локъиторіи алторъ лъми къндъ ва фі нимичитъ пъмънтълъ ачеста воръ

ведé нъмаі къ о стéоъ маі нъциндъ! — Че кэцетаре днфюръторе!

Кэпóште сфълете къ днфрикошатъ венерационе мъріреа атогъптерникълъи Дъмнезеъ: лъмеа ачестъ пъмънтэскъ н'аъ фостъ дин вечіе, ниці ва фі вечникъ! Веніва о зі, кареа іі ва фі чеа маі де не зрмъ — зіоа ачэста се апропіе къ тречереа а тотъ минътълъи. Нъмаі Дзеъ о штіе, кареле іаъ отържтъ тімънълъ, къндъ о аъ фъкътъ. Елъ штіе къндъ се ва сфържма, ши póте къ алтъ лъме стръинъ ва редіка. — Орі ачеле тикъце трънъри лъменшті, каре нъмаі де піште ані днкочі сакъ афлатъ prin астрономі, ши каре асемеңеа ка пъмънтълъ постръ не дъпъ сóre се днвжртескъ — съ нъ фіе кэтва пърци але знѣи лъми сфържмате? Аъ доръ нъ не днвацъ джиселе сбртеа ши а пъмънтълъи, не каре астъзі локъимъ?

Мъріле ачесте, очеанъріле, ши ржъріле днтокма ка ачелеа се воръ върса одініоръ, ши дн авъръ воръ пері. Мънциі чешті дналци се воръ клъти дин темелііле лоръ, ши се воръ ресіпі. Вълме ачесте ши деалъріле къ фелърітеле лоръ фръмсече де флорі, ши де арборі дн пълбере се воръ префаче. Ачесте сате пенъмерате къ аі лоръ локъиторі порокоші, четъциле ачесте къ дналтеле лоръ палатъри, ши търцелеле лъкръри а мѣестріеі дн вжнтъ воръ свъра, ши всръ пері, ка къндъ н'ар маі фі фостъ. — Зі днфрикошатъ, ши грóзникъ, кареа фачі каптъ тѣтроръ лъкрърилоръ, тѣ ешті штіѣтъ ла Дзеъ, тімънълъ тѣ е алесъ!

Кэ миі де ані маі паинте мълци цінеаъ зіоа ачэста а сфършитълъи фóрте апропе. Еа днкъ н'аъ соогтъ. Сзлт ши акъма óмені, каріі кредъ, къ апропе е лънгъ зні. Еі ашшдереа се вор дншела. Еі воескъ а гичі каптълъ лъмиі акъм дин не'нделеселе предъри але профеділоръ дин леңеа векіе, акъм дин дескоперіреа лъі Іоанъ чеа днкъ нееспікатъ. — Че факъ óмені ачешті? Еі дші днфокеазъ пѣтереа днкіпзіреі

сае prin visъri днспзѣмътътѣоре, а флѣндъши о сѣтѣадъ пѣчере, кѣндѣ алдѣ кредѣ дн пѣвѣ-пѣска лорѣ пѣрере. Еї п'аѣ дескоперере пѣ-мѣжочѣтъ дела Dzeѣ, шѣ тотѣши воескѣ а фѣ штѣсторѣ де сватѣрѣле черештѣ. Еї п'аѣ мѣнте маї дналѣ декѣтѣ алдѣ ѳменѣ, шѣ тотѣши воескѣ а деслега таїпеле челѣ атотѣштѣсторѣ. Еї се арагѣ кѣ факѣ аста дн ѣмѣлѣндѣ крештѣнѣскѣ, шѣ ворбескѣ, прекѣм нѣчѣ сѣмедѣа чеа маї дн-ведератѣ п'ар ворбѣ. Пѣзѣцѣвѣ де профѣцѣї а-чештѣ мѣнчѣношѣ, карѣї пѣрѣрѣе аѣ фостѣ дн ѣтѣме, дарѣ кѣ дешѣртеле лорѣ днкѣнѣрѣї п'аѣ фѣкѣтѣ нѣчѣ знѣ вѣне! Нѣ вѣ цѣперѣцѣ де дѣншѣї, чѣ цѣнецѣвѣ де дѣеескѣлѣ пострѣ днвѣцѣтѣорѣ, де вѣчѣнѣчѣе адевѣрѣрѣї але кѣвѣжѣтѣлѣ лѣї Dzeѣ! — Кѣчѣ мѣжѣштѣорѣїлѣ Хс. спѣсѣ ѣпрѣатѣ днвѣцѣ-чѣїлорѣ сѣї: кѣ де зѣа шѣ чеасѣлѣ ачѣла нѣ-мѣне нѣ штѣе, нѣчѣ днцѣрѣї дн черѣїрѣї, фѣрѣ нѣмаї татѣлѣ!

Де комѣнѣ ачѣї лѣзѣрѣошѣ, саѣ шѣ вѣнѣ вѣстѣторѣ днтрѣвѣїндѣзѣ арѣтарѣе знѣї комѣте пѣ черѣї спрѣ днтѣрѣїреа профѣцѣїї сае. Пѣлѣ нѣ штѣїрѣ ѳменѣї че днспрѣцѣїрѣре естѣ кѣ ко-мѣта, цѣнеаѣ дѣншѣї арѣтарѣе знѣї астѣфѣлѣї де стѣле пѣ'ndatinate, ка знѣ сѣмнѣ де амерѣн-цѣре дѣеѣскѣ. Еї сокотѣаѣ а фѣ знѣ тоѣагѣ де фокѣ алѣ тѣнѣїї лѣї Dzeѣ, нѣмѣкѣ дндоїндѣсе кѣ дѣпѣ дѣноа ва ѣрма ресѣоїз, чѣмѣтѣ, шѣ ѳѣмѣте, тѣкар кѣ астѣфѣлѣї де рѣле саѣ днтѣжѣплатѣ, шѣ фѣрѣ де а сѣ фѣ арѣтатѣ врео комѣтѣ маї пѣїпте.

Dar de кѣндѣ prin обсервѣрѣї де маї тѣлѣте сѣте де анѣ кѣлесе штѣмѣ акѣта, кѣ комѣтеле сѣпѣт ашѣндѣреа нѣште трѣпѣрѣї черештѣї асѣмѣ-пѣеа челѣорѣаалѣте стѣле; де кѣндѣ штѣмѣ, кѣ атѣтѣпѣтернѣцѣїа лѣї Dnezeѣ токѣта аша де вѣне леаѣ днсѣмнатѣ шѣ лорѣ кѣрсѣлѣ отѣрѣжѣтѣ пѣ дѣпѣ сѣре, ка шѣ алторѣ стѣле; де кѣндѣ ас-тропѣмѣїї поштрѣї ажѣтацѣї prin тѣлѣтѣ еспѣрѣїндѣцѣ потѣрѣ кѣ акѣрѣтатѣ днпѣїпте вѣстѣї рѣ'птѣорѣчѣреа комѣтеї, карѣа кѣ тѣлѣї анѣ маї пѣїпте саѣ

арѣтатѣ, днтокѣта прекѣм кѣпоскѣ кѣрсѣлѣ лѣнѣї, шѣ ачѣлорѣаалѣте стѣле, пѣрѣ фрѣїка ачѣеа пѣ'пте-мѣїатѣ ла дѣншѣї, кѣтѣкѣ ар фѣ сѣмне де рес-боїз, саѣ де чѣмѣтѣ, лѣзѣндѣ днп конѣтрѣ окѣсѣїзне кѣ арѣтарѣеа комѣтеї а пѣреїчѣ пѣрѣїреа лѣнѣї.

Днсе шѣ ачѣстѣ дешартѣ фрѣїкѣ пѣїере тотѣ маї тѣлѣтѣ, шѣ ачѣїа, карѣї воескѣ а десѣѣшѣра сватѣрѣле дѣеештѣї, афлѣ тотѣ маї пѣцѣндѣ крѣ-дѣндѣ днпре попѣрѣ, кѣ кѣтѣ кѣлеа комѣтелорѣ ачѣлѣра prin тѣлѣте обсервѣрѣї маї кѣпоскѣтѣ саѣ фѣкѣтѣ.

Пѣ кѣтѣ саѣ потѣтѣ пѣлѣ акѣта обсерва, потѣ фѣї маї тѣлѣте сѣте фѣлѣїрѣїте комѣте, карѣе ѣрѣмѣндѣ пѣ кѣлеа лорѣ, маї тѣлѣтѣ саѣ маї пѣ-цѣндѣ де сѣрѣле, саѣ де пѣтѣпѣтѣлѣ пострѣ се апропѣ; кѣчѣї тѣлѣте комѣте се араѣтѣ дн атѣта дндепѣртѣре пѣтѣрѣцѣїпѣтѣ пѣ черѣї, кѣтѣ кѣ окѣї пѣарѣмацѣї нѣ се потѣ вѣдѣ.

Че естѣ кѣда ачѣеа лѣмѣнѣосѣ а комѣтелорѣ нѣ саѣ потѣтѣ деѣгѣрѣї. Маї сѣвѣїре днсе е, декѣтѣ челѣ маї сѣвѣїре аерѣ пѣтѣпѣтѣскѣ, пѣп-трѣ кѣ prin рѣзѣле ачѣле се вѣдѣ алѣ стѣле маї дндепѣртѣте. Пѣте фѣї, кѣ е о парѣте де ачѣеа мѣнѣпѣнатѣ матерѣї лѣмѣнѣосѣ, че естѣ лѣ-цѣїтѣ прѣстѣе тотѣ знѣїверсѣлѣ, карѣеа днкѣнѣїїрѣ нѣ сѣре ка кѣ нѣште повѣрѣї лѣмѣнѣошѣ, саѣ карѣеа знѣорѣї сѣзѣ пѣтѣе де лѣмѣнѣї але порѣлѣї ла ка-пѣтѣлѣ пѣтѣпѣтѣлѣї, пѣмѣїтѣ полѣ, скѣпѣтѣѣзѣ.

Кѣндѣ сокотѣмѣ, кѣ кѣтѣ днцѣлепѣчѣїзне е днтокѣмѣїтѣ мѣшкарѣеа тѣтѣрѣорѣ трѣпѣрѣїлорѣ че-рештѣї, шѣ кѣ че рѣндѣ ставѣлѣ днѣлѣ стѣлѣле днпре сѣне, аша кѣтѣ нѣчѣодатѣ нѣ се пѣте атѣпѣце знѣа де алѣта, саѣ сѣ рѣтѣчѣскѣ днп кѣлеа са; — кѣндѣ штѣмѣ, кѣтѣ опѣцѣїї саѣ локѣ пѣ-тѣрѣцѣїпѣтѣ, шѣ пѣкѣпрѣїнсѣ де пѣтѣрѣ ѳменѣскѣ естѣ пѣптрѣ кѣлеа челѣорѣ дндепѣртѣте шѣ а челѣорѣ маї апропѣ трѣпѣрѣї черештѣї: нѣчѣї чеа маї мѣкѣ прѣвабѣїлатѣ естѣ, кѣ дѣрѣї врео ко-мѣтѣ дн маї тѣлѣте мѣї де анѣ атѣта с'ар а-пропѣа де пѣтѣпѣтѣ, кѣтѣ сѣ'лѣ пѣтѣ сѣѣ-рѣжѣа. —

Орі кѣтъ де дешартъ е фрика, къ кърндѣ с'ар апропіа капѣтълѣ лѣміи ачестіи пѣтъптештѣ; тотѣши кѣтрѣ кѣдетареа аста не повѣдзеште адѣчереа амінте, къ одініорѣ дптрѣ адевтѣрѣ се ва пімічі фѣпѣтра астѣ пѣтъптескѣ. Мѣртѣрїи деопре фїітореа астѣ пімічіре не есте дпсѣші кѣвѣпѣтълѣ лѣі Dzeѣ, шї семпеле саѣ ретѣшіцеле зпѣі маї дїнаїнте къ піште мїі де ані дпѣтп-плате стрѣформѣрї, саѣ скїмѣрї але пѣтъптепѣлї пострѣ.

Аної шї дакъ дѣпѣ мїі, дѣпѣ зпѣ мїліонѣ де ані с'ар сѣтрѣма лѣмеа пѣстрѣ, саѣ с'ар арде прїп фокѣ; дпкїпѣреа аста дп тотѣ кї-пѣлѣ ретѣне дпфїорѣтѣре пептрѣ скїрїтълѣ оме-пескѣ. Дѣпѣ о сѣтъ де ані пѣ маї есте дп-дерѣпѣтѣ піміка де міне, шї де тоді контїмпѣ-ранїи мѣі, шї дѣпѣ зпѣ вісѣ де о сѣтъ де мїі де ані пѣте къ шї дп пѣтъптепѣлѣ ачеста пѣ маї есте пімікѣ дпдерѣпѣтѣ. Перїте сѣпѣтѣ ачесте дерї, ачесте попорѣ, ачесте четѣці, ачесте лѣкрѣрї а ле пѣїестрїеї оменештї! Тѣте закѣ пердѣте, ка кѣндѣ пічі п'ар фї фостѣ, дптрѣ о грѣпѣ пемѣрїнітѣ! Пѣте фї къ дѣпѣ зпѣ мїліонѣ де ані ворѣ дпѣла алте неамѣрї де ѳменї пѣ пѣтъптепѣлѣ ачеста алѣкѣм зїдїтѣ шї стрѣфор-матѣ, пічі ворѣ гѣндї, къ ар маї фї віеѣцїтѣ дпайнтеа лорѣ алдї ѳменї; пѣ ворѣ аѣла пічі зпѣ семпѣ де лѣмеа чеа маї дїнаїнте, кареа дп вechї саѣ стїпсѣ; пѣлѣтѣ къ се ворѣ мїра аѣлѣндѣ дп аджпчїміле стѣпчїлорѣ пескарї ѳсе дппетрїте.

Шї орї пѣ е тѣтъ зїѳа о перїре а лѣміи? Аѣ пѣ ведетѣ пої дп тѣтъ зїѳа, кѣм се скїмѣтѣ че есте; кѣм се сѣрпѣ, че аѣ дпѣѣтрѣпїтѣ, шї кѣка пѣтрезеште, че аѣ дефлорїтѣ? Шї тотѣзна віаѣа чеа повѣ іа фортѣ повѣ, шї деаѳвпра рїпелорѣ се редїкѣ локзїнде повѣ, деасѣвпра ппалтелорѣ пѣтрїде ресарѣ еарѣш флорї пѣтъ!

Жосѣ дарѣ къ тїне дешертѣ трѣѣіе дѣпѣ трекѣтѣореа лавѣ а тѣрїреї пѣтъптештї! Чїне маї штїе деопре міне дптр'о мїіе де ані, къ

амѣ фостѣ, шї че амѣ фѣкѣтѣ? — Сѣфлетѣлѣ сѣ пѣ се ліпїаскѣ де челе пѣтъптештї, чї де челе че вечпїкѣ ретѣпѣ! Тѣте ворѣ трече, тѣте се ворѣ скїмѣа, че ресарѣ дп цѣрѣпѣ: пѣмаї пѣ-тереа ачѣеа ретѣне, кареа дпсѣфледеште цѣ-рѣпа дп тотѣ фелїзлѣ де форме. — Трѣпѣлѣ ва перї, дар' пѣтереа чеа дпалѣтѣ дп трѣпсѣлѣ, сѣфлетѣлѣ, каре 'лѣ дпсѣфледеште, віазѣ пѣрѣ-реа. Тѣте трекѣ о сѣфлете сѣ пѣ зїдї, дар' Дѣмпезѣлѣ чѣлѣ преа дпдѣратѣ, пѣ! — Тѣте, тѣте, пѣмаї спїрїтълѣ чѣлѣ ковѣршїтѣ прїп вір-тѣте пѣ ва трече. — Аша ла вѣртѣте къ тоді дп тѣтъ вѣртѣтеа! —

Міх. Велчанѣ.

Лїпова дп Бѣпатѣ, 1858.

ВЕРМІ ДЕ ПОПОРѢ.

Нѣ есте обѣтѣ дп лѣме, кареле пептрѣ зпа сѣѣ алта дпсѣшїре сѣ пѣ се пѣтъ асѣмена къ алѣ обѣтѣ, d. e. зпїі ѳменї къ кѣпї, алдїі къ лѣпї, аша къ алпїеле фѣрпїчеле, флорїле, ма шї къ вермї! Чїне арѣ зрѣкї де аззїтѣ, сѣ азѣ. —

Попорѣлѣ се пѣте фѣрте віне асѣтѣпа къ зпѣ арѣвѣре. — Арѣвѣреле арѣ рѣдѣчїпѣ, трѣпїпѣ, ратѣрї, крѣпцї, фѣрѣзе, флорї шї пѣте, шї ар-бореле арѣ шї вермї, — — шї дѣка попорѣлѣ е ка шї зпѣ арѣвѣре, шї дп попорѣ се аѣлѣ вермї! Аша е, шї дп попорѣ се аѣлѣ вермї, — дар' вермїі ачестїа пѣ сѣпѣтѣ ка чѣї де пѣтасѣ, ка сѣ адѣкѣ фолосѣ, чї вермїі ачестїа сѣпѣтѣ де ачѣіа, карїі дѣкѣ апѣкѣ дп рѣдѣчїпѣ, дпчѣпѣ а рѣде, ажзпгѣ дп трѣпїпѣ, шї се сѣіе шї сѣсѣ пѣпѣ іа крѣпцї, шї кѣндѣ ар фї ка флѣреа сѣ се деовѣлте дп пѣтъ, шї пѣма сѣ се кѣкѣ, атѣпчї вермїі родѣ, че ар фї сѣ фїѣ фѣкѣтѣ, шї ачѣста кадѣ жосѣ шї пѣтрезеште! — Шї дп попорѣ де ачестїі вермїі се аѣлѣ!

Ачестїі вермїі сѣпѣтѣ фѣрте перїкѣлошї, кѣчї

свѣтъ свѣтъ дѣн аръзре пѣлъ се по́те шѣ веште-
зі, — аша, се по́те вештезі! —

Не ла пої, рѣдѣчина арборелѣ е попорѣлъ агрономѣ, — трѣпина е днтеліцінда, ратѣрле свѣт класеле еї, флоріле свѣт тіперітеа, шѣ по-
теме, че продѣкъ ачестіа тоці. Дѣкъ тревзіе
ка атѣда съ коплѣкрезе ла днфлоріреа шѣ спо-
рїреа арборелѣ попорѣлъ, — апої вермії свѣтѣ
фѣрте перікѣлоші, кѣчї зшорѣ потѣ, то́тъ коплѣ-
крареа съ о пімічѣскѣ. —

Орї кѣтѣ ар фї де таре знѣ аръзре не
пѣшѣнтѣ, нѣ по́те ста, дѣкъ нѣї ажѣтъ шѣ па-
тѣра, адекъ: пѣтереа чеа черѣскѣ; — шѣ орї
кѣтѣ де таре ар фї шѣ арбореле попорѣлъ, нѣ
по́те віе, кѣчї се прѣпѣдеште днтр'внѣ мінѣтъ,
дѣкъ нѣї ажѣтъ шѣ віртѣтеа, адекъ: пѣтереа чеа
черѣскѣ. Кѣ кѣтѣ маї таре ажѣтъ аколо па-
тѣра, шѣ ачї віртѣтеа, кѣ атѣта маї таре се
пімічѣскѣ вермії, шѣ аръзреле шѣ кѣштїгѣ віеѣѣ
маї таре. —

Дар' знде ештї віртѣте ка съ ажѣці шѣ
тѣ?! — Тѣ свѣнтѣ кѣвѣнтѣ, снѣвн'мі ештї нѣмаї
знѣ свѣнтѣ дешертѣ, де аша рѣѣ те азде лѣ-
теа? — сѣѣ ештї знѣ адевѣратѣ дар Дѣмне-
зеескѣ; апої де ештї аша, кѣм де аї пѣрѣсітѣ
лѣтеа? —

Дѣмнезеѣ нѣ а врѣтѣ, нічї вреа, ка съ перї
дѣн ініма попорелорѣ, елѣ а трѣмісѣ кіарѣ шѣ
не фїѣлѣ съ дн лѣте, ка съ те днтрѣаскѣ не
тронѣлѣ демпїтѣці чеї маї дналте, шѣ, — шѣ,
— тѣ аї кѣзѣтѣ свѣ пічѣреле недрепцілорѣ, шѣ
— аї девенїтѣ нѣмаї ларва фарїсеїлорѣ! Лѣте,
пѣлъ кѣндѣ съ се маї нѣтере аша зілеле
тале? —

Арбореле попорѣлъ! аѣ те пѣтреште вір-
тѣтеа, кѣндѣ пѣрціле тале нѣ се днѣ зна де
алта; де н'ар фї вермії, нѣ с'ар десфаче! Вір-
тѣте е ачѣеа? кѣндѣ адевѣрѣлѣ се днфрѣнтѣ,
шѣ се батжокореште кѣ віповѣціа тікѣлоскѣлѣ, шѣ
сфатѣрїле челе вѣне шѣ сѣште се хѣлескѣ шѣ
вѣрфескѣ! Де н'ар фї вермії дн попорѣ, аша

чева нѣ с'ар есперїа! Віртѣте е ачѣеа? кѣндѣ
деспрѣдїтѣ флорїле шѣ по́теле арборѣлѣ по-
порѣлѣ, кѣ карї се днфрѣтсеѣѣѣѣ, шѣ пѣтреште
сїнгѣрѣ не сїне ка кѣ дарѣрї дѣмнезеештї! Де
н'ар фї вермії дн попорѣ, свѣлѣ віртѣці ар рѣ-
тѣнеа маї пѣтрїторїѣ, шѣ ар кѣтрїера ка елек-
трѣлѣ дн то́те ратѣрїле, ка сѣпѣеле дн вѣтеле
отѣлѣ. —

Сѣракѣ віртѣте, — кѣтѣ ештї де деспрѣ-
дїтѣ, — дар' то́тѣшї кѣратѣ днпнїтеа лѣ Dzeѣ.
— Цїе нѣці стѣ зрѣтѣ нічї дн сдрѣтѣ, шѣ
нічї 'ці фїѣ рѣшїне, кѣ свѣт шѣ дрепці, нѣ свѣт
тоці вермії, шѣ днпнїтеа дрепцілорѣ ештї кѣратѣ
ка лѣміна, шѣ днѣлѣптѣ ка адевѣрѣлѣ, шѣ пѣ-
тереа та, вѣркѣїтѣра днпнїарїѣлѣ нѣ о по́те
стѣпѣе, кѣчї кіарѣ атѣпчї кѣнд ар вреа кѣ арї-
піле сале съ стѣпгѣ лѣміна, се арде шѣ пере
кіар дн фокѣлѣ лѣмініеї. —

Даци пѣтрешѣнтѣ вѣнѣ аръзрелѣ попорѣлѣ,
ка съ пѣра вермії розеторї, шѣ віртѣтеа съ фїѣ
паза лѣї!

Шѣ не ла пої се потѣ фаче асетѣнѣрї, кѣчї
свѣнтѣ шѣ вермії де попорѣ! —

Лїпова, 27. Августѣ н. 1859.

БРАЖА ДЕ ЗРЖЧІДНЕ.

Де кѣтеорї свѣт днтрѣ попорѣлѣ ротѣнѣ,
то́тѣвна черкѣ а да де таїтеле віеѣеї лѣї. Мѣлте
пѣште де ведере свѣт, дѣн карї тревѣеште а се
кѣпѣште знѣ попорѣ; нѣ е дѣстѣлѣ нѣмаї а штї
кѣ ачеле нѣште есіетѣ, чї тревѣеште але скрѣта
аѣндѣ, ка съ ведемѣ дѣн че елеме тѣстѣ?

Ної де мѣлте орї азѣмѣ, кѣ попорѣлѣ по-
стрѣ врѣжеште, шѣ елѣ крѣде дн врѣжї: шѣ
фермекѣтѣрї. Амѣ азѣтѣ дѣстѣлеорї, кѣм не
батжокорескѣ шѣ стрѣнїї пѣнтрѣ ачесте, — шѣ
амѣ тѣкѣтѣ пѣлъ акѣта, кѣчї нѣ штїмѣ днкотро
сѣ не апѣрѣмѣ, — нѣ арѣтарѣмѣ днкѣ вре о
вражѣ, кѣ дѣн че стѣ? — шѣ есте вража аша

де зржтъ, кѣтъ попорзлѣ пе'нчетатѣ съ капете песте пасѣ, — сѣѣ есте вража аша де невіповата, кѣтъ попорзлѣ постръ съ пѣ се потъ дикъла аша таре пентрѣ еа днаинтеа лѣтїи?

Еѣ делектѣндѣ-ме дн скрѣтареа вїедеї попорзлѣї romanѣ, ажнзгѣндѣ а касъ ла Лїпова, черкаїѣ пѣпъ че афлаїѣ о мѣїере кареа штіе врѣжі, шї дѣпъ мѣлтъ ворвѣ, шї мѣлте тотеле авїа о фѣккїѣ ка сѣ'мї дескопере, о врѣжітѣрѣ дн тотъ есендіа са, — кѣчї де чеї кѣ фракрїї, астфелѣ де мѣїерї кам аѣ респектѣ, шї пѣ пре дндрѣспескѣ а дескоперї штіїнда лорѣ.

Domnișorъле! Дта воїештї дорѣ чева де драгосте? тѣ днтрѣвѣ мѣїереа.

Де драгосте! рѣспнсеїѣ, — кѣчї пѣ штіамѣ сѣ'ї спнзѣ о вражѣ маї акомодатѣ пентрѣ зпѣ жѣне. —

Е вїне! dar' пѣмаї ла сѣрѣторї марї се поте фаче чева, — прекът е Крѣчнзлѣ, Боте-злѣ, Паштіле, Рѣсалеле, — зїсе мѣїереа.

Еакъ, песте пѣдїнѣ авемѣ Сжїта Марїѣ таре, — ачѣста днкъ е о сѣрѣторѣ таре, штїѣ кѣ поцї фаче Дта чева шї акъта.

Се поте фаче, шї ла Сжїтѣ Марїѣ.

Dar' спнзп'тї — о рѣгаїѣ — днаинте тотъ вража, ка не атѣпчї сѣ о днвѣдѣ. — Шї пе зрѣтѣ 'тї дескоперї аша.

Domnișorъле! штїї кѣ лѣтеа ачѣста е фортѣ шобѣ, шї тїкѣлосѣ, — тїперїї се їзбескѣ кѣ фетеле, бѣрбадїї кѣ мѣїерїле, dar' кѣте одатѣ вїне о зрѣчнѣ днтрѣ еї, кѣтѣ пѣ се маї сѣфере зпзлѣ пе алѣлѣ. Атѣпчї ачела, сѣѣ ачееа, кареа е зржтъ де чїнева, сѣ се фолосѣскѣ де „Вража де зрѣчнѣ“ кареа се фаче аша:

„Ачела зржчїосѣ, шї кареле воеште еарѣ а се їзбї де ачела кареле л'а їзбїтѣ мерѣе днтр'о зї де сѣрѣторѣ таре дїмїнеѣа кѣ зїва одатѣ кѣ олѣлѣ дѣпъ апъ ла апъ кѣргѣторѣ, шї адѣче апъ кѣратѣ, днкъ неднченѣтѣ (сѣ пѣ фїѣ лѣатѣ де аколо пїменї маї пїнпте де елѣ апъ). Апа ачѣста се тортѣ днтр'зпѣ влїдѣ, шї дн апъ се

арѣпкѣ 9 флорї де 9 фелїкрї, (вїї сѣѣ вештезїтѣ) шї се пѣне о лѣмпнѣ де чѣрѣ кѣратѣ аржандѣ. Атѣпчї мѣїереа врѣжіторѣ — сѣѣ ачела кареле пентрѣ сїне фаче — їеа зп оѣ рошѣ, рошїтѣ ла Паштї, дн мѣлѣ, шї днченѣндѣ а зїче дескѣнтареа „Врѣжеї де зржчнѣ“ (версѣлѣ че зрмѣзѣ), днтрѣвѣ дн кѣндѣ дн кѣндѣ олѣлѣ дн апъ.

Кѣндѣ е гата кѣ дескѣнтареа, ве де 9 орї апъ дн влїдѣ, dar' фѣрѣ ка сѣ ресѣфле, шї пе зрѣтѣ се спалѣ пе фѣцѣ шї пе браѣе дн апа ачѣста. Де есте окасїзне вѣпъ, се дѣ пе сѣѣ аскѣпсѣ шї ачелѣї, кареле а зржтъ пе чїнева, аша сѣ веїе, прекът сѣ се спеле, (днтрѣ кѣсѣторїдї е маї ѣшорѣ). Апої вражеї се атрїѣѣе ачела пѣтере, кѣ еарѣ се їзбескѣ ачелїа, карїї с'аѣ зржтѣ.“

Дѣкѣ есампнѣмѣ мапнзлареа „Врѣжеї де зржчнѣ“ шї версѣрїле еї дескѣнтѣторѣ, пе коп-вїнѣетѣ, кѣ кїарѣ шї дн врѣжі е зпѣ фелїѣ де релѣїосїтате, шї тотъ пѣтереа врѣжеї пѣ отѣ дн пѣтереа врѣжіторѣї, чї се пѣне дн пѣтереа зпелї фїїнде Dzeештї, кѣт дн ачѣста е Марїа Прекѣратѣ.

Атѣ аззїтѣ врѣжі шї маї мѣлте, шї дн тотѣ афлаїѣ кїетареа зпорѣ сѣїпцї днтрѣ ажѣторїѣ.—

Днзѣдарѣ дарѣ вошѣ ворвї попорзлѣї сѣ пѣ врѣжаскѣ, — маї днтлїѣ треѣѣе сѣ кѣпштемѣ врѣжіле, ка сѣ штїмѣ че пѣнтѣ треѣѣеште атѣкатѣ, шї де знде се десѣатемѣ попорзлѣ, маї алесѣ ла врѣжіле ачеле че аѣ їntenѣїзне реа.— Врѣжі, кѣ їntenѣїзне реа, пѣпъ акѣ пѣ ам аззїтѣ. Ар фї де дорїтѣ, ка сѣ арѣпкѣмѣ прївїреа шї асѣїра дескѣнтѣтѣрелорѣ де вражѣ, кѣндѣ еакѣ — спре сѣїрїндере — шї ачесте сѣнтѣ поесїї попзрале!

ВРАЖА ДЕ ЗРЖЧЇОНЕ.

Мѣ скѣлаїѣ дн сѣрѣторѣ,
Кѣндѣ ресаре сжїтѣлѣ сѣре, —
Олѣ 'н мѣлѣ апѣкаїѣ,
Шї ла апъ алергаїѣ,

Ла чеа апъ-а Ізі Іорданѣ
 Ла фълтѣна Ізі Адамѣ,
 Ка дп зорі де диминѣдъ
 Съ тѣ сплъѣ пе даља фацъ, —
 Съ тѣ сплъѣ де зржчъне,
 Ка пѣза де патрежъне.

Къндѣ фсеіѣ Іа жъмътате,
 Жъмътат *) дп дръмѣ департе,
 М'ам афлатѣ дпмедекатъ,
 М'ам афлатѣ ші вѣтъматъ,
 Къ ла окіі-мі фѣіѣ орвітъ,
 Ла зрекѣѣ, асързітъ,
 Дар' ла гъръ, амърцітъ!
 Nime 'n Іаме, пѣ ме vede,
 Нічі кѣм сѣфлетъ-мі се перде, —
 Нѣмаі М а і ка теа чеа сжптъ,
 Кареа дп раіѣ 'мі къвѣнтъ:
 „Че те кънци тѣ Флоре ***) мѣндрѣ
 Невѣстѣдъ (сѣѣ: тѣ флтѣдъ) вѣпъ влжндъ?!“
 „Дар' кѣм пѣ тѣ воіѣ къпта,
 Къндѣ де рѣѣ, пѣ потѣ скъпа!“ ***)

„Нѣ те тете, Флоре мѣндрѣ,
 Невѣстѣдъ, вѣпъ влжндъ,
 Ме скоборѣ пе скърѣ де чѣрѣ,
 Дела стѣпѣ дп прпмъвѣрѣ,
 Ші де тѣпъ лѣа-те-оіѣ,
 Ші ла апъ пѣрта-те-оіѣ,
 Пѣп' ла апа Ізі Іорданѣ,
 Ла флтѣна Ізі Адамѣ.
 Лпмпезі-те-оіѣ, сплъа-те-оіѣ,
 Де-зржчъне стерѣ-те-оіѣ, —
 Де зра де фете реле,
 Де жъне (вѣрватѣ) къ гѣпгѣрѣ греле,
 Де зра де некредпндъ
 Д'зра де кѣне, де мѣдъ!
 Лпмпезі-те-оіѣ, сплъа-те-оіѣ,
 Къ іѣвѣре 'нвпнѣ-те-оіѣ,
 Къ кредпндъ 'нвпнѣ-те-оіѣ, —

*) Лѣареа Ізі е афаръ, е попѣралъ, — версѣлѣ
 токна аша е скрпсѣ, пе кѣм л'ам аззітѣ. — Се пѣте
 лѣа, къ е а рѣмасѣ прпн елісіѣне, — дар' ші дп ворѣѣ
 де мѣлте орѣ рѣмъне, ші атѣнчі пе адъчемѣ ампнѣте,
 къ спаніолі, ші реторомані сѣвстантвеле дп ате, ле
 аѣ дп ад.

**) Ачі се скпмъ пѣтеле фетеі сѣѣ невестеі.

***) Ачі се репечеште дпн дпчепѣтѣ, пѣпъ, дар'
 ла гъръ амърцітѣ.

Кънѣпъ пе капѣ ті-оіѣ да,
 Лѣчѣфѣрѣ ла пенѣѣ цѣ-а ста,
 Тржмѣціі д'азрѣ цѣ-оіѣ къзта,
 Ші вомѣ ре'пѣгѣрче дпн кале,
 Дпн кале, дп дръмѣлѣ маре,
 Къ кънѣна стрѣлѣчпндѣ,
 Лѣчѣфѣрѣлѣ, лѣчѣфѣрпндѣ,
 Тржмѣцѣеле тржмѣціпндѣ, —
 Ші тѣ, къ къці веі ворѣі.
 Пе тоці дѣ веі дпдѣлчі, —
 Ші къці те ворѣ къзта
 Къ тоціі ворѣ дптрева:
 — Че воерѣсѣ,
 Ші жѣпжнѣсѣ?
 Къ пѣі воерѣсѣ,
 Чі невестѣ-алѣсѣ!“

Мъ вѣтаіѣ дп сѣсѣ, ші 'н жосѣ,
 Ші ла рѣсърпѣфѣрѣсѣ, —
 Да 'н капѣлѣ рѣсърпѣтѣлѣ,
 Вѣдѣ сѣрорі де-а сѣрѣлѣ,
 Треі сѣрорі, ка пеште флорі,
 Ші къ фѣцѣле де зорі, —
 Ші дп вѣрпчѣ еде-мі пѣргаръ,
 'Мі пѣргаръ, треі пѣхаръ,
 Жна 'н знѣлѣ впнѣ адъче,
 Алта 'н алѣлѣ мпѣре дѣлче,
 Ші а треа пѣтѣ мѣлѣ,
 Дпн асѣ сжптѣ зі, фѣкѣтѣ.

Къ вѣчпнѣлѣ, вѣчпнаіѣ,
 Сѣрорпѣ, ле-адѣнаіѣ, —
 Ш'еле мпѣ къ'мі дѣдѣрѣ,
 Дпн пѣхаръ, че азѣрѣ,
 Ші къ-ачесте, драгостеле,
 Драгостеле, дѣлчѣеле,
 Драгосте дпн 9 цѣрѣ,
 Нозе цѣрѣ, нозе хотѣрѣ,
 Дела домпнѣ, къ домпнѣ,
 Дпмѣраці-, къ 'мѣрѣці-,
 Дела пѣзнѣ, пѣзнпѣ
 Дела колѣтѣі, колѣтѣіѣ!

Маіка сжптѣ, Прѣчестеа,
 Сѣ'ці адѣкѣ драгостеа,
 Кѣм адъче кѣса фжпѣлѣ,
 Сечера кѣм стржпѣ грѣпѣлѣ.
 Фіі іѣвѣтѣ, оменѣтѣ,
 Ка о мѣсѣ прѣгѣтѣтѣ,
 Ла сѣрачіі чеі маі влжнѣі,
 Ла сѣрачіі чеі флѣмѣнѣі.

Ат. М. Маріенескъ.